

Излази квартално
Година XVI • Број 40
ЗИМА 2023

БУДИЛНИК

Лист Геронтолошког центра "Нови Сад"
Бесплатан примерак

Екипа Државног посла у Дому „Лиман“

Манифестација „Сунчана јесен живота“

Сарадња са КС „Еђшер“

Како се Ђурђевдан славио у Срему, у комунизму

САДРЖАЈ

РЕЧ УРЕДНИКА	3
АКТУЕЛНОСТИ	
ГЦ „Нови Сад“ угостио екипу емисије „Државни посао“	4
Манифестација „Сунчана јесен живота“	5
Топли оброк за кориснике Свратишта за бескућнике	6
Радна посета Дома упокојенцев из Словеније	6
Отпочета сарадња са Културном станицом „Еђшег“	7
Одржана седма ликовна колонија ГЦ „Нови Сад“	8
Обележен Међународни дан бескућника	9
Изложбе ручних радова корисника домова	10
Хуманитарна активност клубова „Бакин колач“	11
Концерт хора ГЦ „Нови Сад“	11
Културно-уметнички програми домова током манифестације	12
Спортско-рекреативне активности домова током манифестације	12
ГЦ „Нови Сад“ учествовао на ликовној колонији Дома Чуруг	13
Посета Геронтолошком клубу у Зрењанину	13
Изложба „Бундева у сласт“	14
СЛУЖБЕ	
Стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања	15
САЧУВАЈМО ОД ЗАБОРАВА	
Како се Ђурђевдан славио у Срему у времену комунизма	16
САВЕТ ЛЕКАРА	
др Биљана Глишић Угрица- Немедикаментозно лечење деменције	17
ЛИКОВНА АЗБУКА	
Персида Малуцков - Сећање на добре људе (професор Ђорђе Табаковић и Јован Солдатовић)	19
ИСКУСТВА КОРИСНИКА	
Василија Чопик- Наше неговатељице	20
ПЕСНИЧКИ КУТАК	21
КОРИСНИЧКИ КУТАК	23

„БУДИЛНИК“, интерно гласило Геронтолошког центра „Нови Сад“

Издавач: Геронтолошки центар „Нови Сад“, Фрушкогорска 32, 21000 Нови Сад

Телефони: +381 21 450 266; +381 21 6 350 542; Факс: +381 21 6 350 782;

веб site: www.gerontns.co.rs e-mail gerontns@neobee.net

За издавача: Ненад Башић, в.д. директора Геронтолошког центра „Нови Сад“

Уредник: Ружица Вукић Рајић, организатор промотивних активности

Сарадници у овом броју: Исидора Петковић, помоћник директора; Стеван Буљић,

организатор промотивних активности РЈ Клубови за стара и одрасла лица;

Наташа Дрча, стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања

Интернет презентација: Немања Ђурић

Графичка припрема: „НВ принт“ Ветерник

Штампа: „НВ принт“ Ветерник

Тираж: 500 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

613.98 (497.113 Нови Сад)

БУДИЛНИК : Интерно гласило Геронтолошког центра „Нови Сад“ /
уредник Ружица Вукић Рајић – год. 16.бр. 40. (2023.) – Геронтоло-
шки центар „Нови Сад“, 2023. – илустр. 30 см

Квартално

ISSN 2217-5490

COBISS.SR – ID 263658247

Поштовани читаоци,

Недавно сам била у посети једној баки, чланице литерарне секције клубова. И док сам слушала њену причу о ћерки, мужу, оцу, унуцима, зету, животну причу пуну љубави и ведрине схватила сам колико снаге и младости има у тој жени. Кажем младости, иако знам да је одавно загазила у шездесете године. Њена младост огледа се у ентузијазму, који није потрошила без обзира на тешкоће и на своје лоше здравствено стање. Младост јој се огледа и у оку пуном ведрих искрица и у широком осмеху, оном искреном, из душе. Понета позитивним утисцима након посете, обузела су ме нека филозофска размишљања из којих сам извукла закључке. А закључак је тај да ако живиш у хармонији са оним што ти је природа наметнула и још ако не изгубиш ентузијазам, ведрину, љубав и хуманост онда никада нећеш остарити. Хумане људе можете препознати, управо, на наредним страницама. Они свакодневно брину о добробити старијих особа, о потребама бескућника, о њиховим интересовањима и жељама, креирају им слободно време и олакшавају им да преброде недаће. Много је хуманих људи, који бесплатно долазе да направе концерте, културно-уметничке програме и драмске наступе у домовима Геронтолошког центра „Нови Сад“. Једни од њих су и чланови екипе чувене емисије „Државни посао“. Они су, и поред бројних обавеза, нашли времена за пензионере Дома Лиман и даровали им један духовит, сатиричан скеч. Хумором су им обојили дан и обогатили свакодневницу.

Посматрајући сва поменута и слична дешавања током ове године, могу слободно да напишем да са радошћу дочекујем долазак нових авантура, која нам наредна година спрема. А приближила се, опасно. Већ видим како лаким кораком тихо улазимо у њу.

Желим вам да у наредној години обојите дане управо онако како ви желите. Не дозволите да вам околности и околина креирају расположење, већ ви будите вешт креатор својих мисли и најбољи сликар своје стварности.

Захваљујем се свим досадашњим сарадницима, читаоцима, пријатељима на заједничком раду и подршци позивам вас да наставимо да стварамо наш часопис, као и до сад, здружени у радости стварања трајне писане речи. Странице нашег „Будилника“ чекају да ваше упаковане мисли, насликане облике, шаренолике активности објаве.

Ваш уредник,
Руџица Вукић Рајић

ГЦ „Нови Сад“ угостио екипу емисије „Државни посао“

Екипа популарног сатиричног серијала „Државни посао“, у којој глуме Димитрије Бањац (Ђорђе Чварков), Никола Шкорић (Драган Торбица) и Дејан Ђирјаковић (Бошкић), приредила је бесплатан, хуманитаран програм намењен корисницима Дома Лиман. Актери једне од најгледајнијих наших телевизијских серија дошли су заједно са режисером Стојчетом Столеским и сценаристом Младеном Урдаревићем и својим хумором улепшали су свакодневницу корисника дома. Програм је садржао шаљив скеч људи са простора Војводине, који се корисницима веома допао.

Испред установе поздравила их је руководилац Радне јединице Дом Лиман Весна Премић. Након програма организаторка промотивних активности Ружица Вукић Рајић уручила им је Захвалницу установе, а више него задовољни корисници наградили су их великим аплаузом.

Манифестација „Сунчана јесен живота“

Међународни дан старијих особа, први октобар обележен је и ове године у Геронтолошком центру „Нови Сад“ током читавог месеца октобра Манифестацијом „Сунчана јесен живота“. Одржана је 44. манифестација по реду под покровитељством Града Новог Сада, Градске управе за социјалну и дечију заштиту и намењена је била корисницима услуга Геронтолошког центра „Нови Сад“. Месец је обиловао бројним активностима културно-забавним, спортско-рекреативним и здравствено-превентивним, у којима су корисници учествовали и активно и пасивно, као посматрачи програма. Циљ свих ових активности је био да се постигне превенција патолошког старења, социјална интеграција и афирмација укључености старијих особа у активности у заједници и сензибилизација јавности за питања и проблеме старијих особа.

Након месец дана примерених корисницима услуга активности, у Дому Ново насеље, затворена је Манифестација „Сунчана јесен живота“. Затварање манифестације увеличали су многобројни градски званичници, међу којима је био градоначелник Новог Сада Милан Ђурић, заменик градоначелника Игор Црноборац, помоћник министра у сектору за социјалну заштиту Марина Видојевић, помоћница министра у сектору за заштиту особа са инвалидитетом Биљана Барошевић, в.д. начелника Градске управе за социјалну и дечију заштиту Никола Крстић, чланица Градског већа за социјалну заштиту и бригу о породици и деци Данијела Костић, директорка Покрајинског завода за социјалну заштиту Миљковић Маја, директорка Центра за социјални рад Јелена Зорић и директор Дома за душевно оболела лица Чуруг Мирослав Кресић. Такође, свечаност су увеличали и представници Удружења пензионера Града Новог Сада, као и представници Савеза Глувих и наглувих Војводине и Новог Сада. Испред Геронтолошког центра „Нови Сад“ присутнима се обратио в.д. директора Ненад Башић, а испред Града Новог Сада градоначелник Милан Ђурић, који је честитао свим запосленима у установи који су организовали манифестацију. Након обраћања, уследио је културно-забавни програм, коју је извела фолклорна група Савеза глувих и наглувих Војводине и песникиња Мелинда Драгомировић, која је представила своју песму на знаковном језику. Помоћница министра у сектору за заштиту особа са инвалидитетом Биљана Барошевић доделила је пехаре члановима клубова, који су учествовали и били најбољи у различитим спортским активностима током манифестације.

Пријатна атмосфера, потом, настављена је дружењем корисника уз музику и песму.

Топли оброк за кориснике Свратишта за бескућнике

Шеснаестог августа, корисници Свратишта за бескућнике почели су да добијају свакодневно и топли оброк поред сендвича и топлог напитка, који су до сад добијали. Нова услуга резултат је договора Црвеног крста Града Новог Сада и Геронтолошког центра „Нови Сад“, уз неопходну подршку Градске управе за дечију и социјалну заштиту. На овај начин 60. корисника, који живе на улици, збринути су у потпуности, по питању исхране, али и хигијене, коју добијају у Свратишту. Црвени крст, сада, сваког радног дана испоручује куване оброке у Свратиште, а уједно обезбеђују и ручак за кориснике Народне кухиње.

Радна посета Дома упокојенцев из Словеније

Дом Лиман, у септембру месецу, угостио је запослене раднике из Дома упокојенцев, из Шмарје при Јелшах, из Словеније. Испред Геронтолошког центра „Нови Сад“ добродошлицу им је пожелео в.д. директора Ненад Башић, а помоћница директора Исидора Петковић одржала је презентацију Геронтолошког центра „Нови Сад“, како би их упознала са радом и функционисањем установе. Након презентације, гости су обишли дом, радну терапију, физиотерапију, амбуланту, стационар и апартаментски смештај. Током радне посете размењена су искуства и знања, а договорен је и наставак квалитетне сарадње.

Отпочета сарадња са Културном станицом „Еђшег“

Геронтолошки центар „Нови Сад“ учествовао је на Манифестацији „Деца од хлеба“ Културног центра Нови Сад. У оквиру манифестације, у Културној станици „Еђшег“; организована је креативна радионица, коју је водио Мирослав Гравоња, радни терапеут Дома Ново насеље. У изради цветова од ева пене учествовали су корисници дома заједно са децом, која похађају ликовно- едукативне радионице КС „Еђшег“. Поред активног учешћа, корисници дома имали су прилику да погледају и изложбу фотографија Бурундијског фотографа Карима Сенгијумва, коју је отворио представник УНХЦР-а.

Након тога, такође у септембру месецу, Геронтолошки центар „Нови Сад“ представио је радове креативне радионице Дома Ново насеље на изложби у Културној станици „Еђшег“. Испред КС „Еђшег“ присутнима се обратила помоћница директора Сунчица Марковић, а испред наше установе в.д. директора Ненад Башић и организаторка промотивних активности Ружица Вукић Рајић.

Квалитетна сарадња настављена је и у новембру месецу, када су представнице Културног центра Новог Сада Сунчица Марковић и Данијела Трзин узвратиле посету. Оне су дошле заједно са васпитачицама и децом из Вртића „Гуливер“ у Дом Ново насеље. Радни терапеути дома и организаторка промотивних активности повели су их у обилазак дома, па су малишани имали прилику да се упознају са домским услугама и да се друже са корисницама дома у заједничком прављењу новогодишњих честитки.

Пошто се овакав вид међуинституцијалне и међугенерациске сарадње показао као врло позитиван за очување менталног и психичког здравља корисника договорен је наставак сарадње и у будуће.

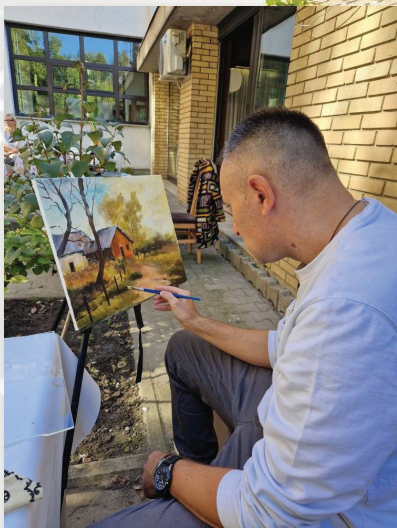

Одржана седма ликовна колонија ГЦ „Нови Сад“

У Клубу „Ново насеље“, седмог октобра, одржана је седма, једнодневна ликовна колонија, под називом „Плетисанка“. Колонија је веома значајна за кориснике услуга Геронтолошког центра „Нови Сад“, јер негује инклузивну, међугенерациску сарадњу. У њој учествују академски сликари заједно са пензионерима из клубова и из домова и са запосленим радницима, који имају афинитета према овој врсти уметности.

Чланица Градског већа за социјалну заштиту и бригу о породици и деци Данијела Костић отворила је ову ликовну колонију и обратила се присутнима истакавши да ће у наредном периоду бити издвојено, вероватно, и више средстава из Градске управе за овакве активности. Испред установе обратио се и в.д. директора Ненад Башић, а руководилац РЈ Дом Ново насеље Анђа Берановић упознала је уметнике детаљније са развојем ликовне колоније у ГЦ „Нови Сад“.

По завршетку колоније, остају уметничке слике да украсе ходнике установе и улепшају боравак корисницима у дому.

Обележен Међународни дан бескућника

Међународни Дан бескућника, десети октобар, обележен је, традиционално, и ове године у Прихватилишту за одрасла и стара лица изложбом ручних радова корисника. У узради ручних радова, заједно са корисницима, радили су и социјални радници и руководиоци. Здружени направили су лепе радове, попут уметничких слика, шареноликих икебана, али и шивених кецеља, торби, као и хекланих шешира.

Испред установе присутне је поздравио в.д. директора Ненад Башић, а испред Радне јединице Прихватилиште са Свратиштем руководиоци Анђелка Бараћ.

Отварање изложбе увеличао је наступ Хора „Исон“ професора Мише Близанца, као и fine ноте на гитари, које су вешто и са пуно емоција одсвирали корисници Прихватилишта Милан Опћеница и социјални радник Филип Марковић.

Изложбу су пропратили и сарадници установе, запослени у Центру за социјални рад Града Новог Сада, на челу са директорицом Јеленом Зорић.

Изложбе ручних радова корисника домова

Трећег, деветог и двадесет и шестог октобра у Дому Футог, Лиман и Ново насеље отворене су изложбе ручних радова и слика корисника рађених у радној терапији домова и Дневног боравка за одрасла и старија лица. На овим изложбама могли су се видети разноврсни радови, у које су укључене бројне технике приликом израде. У Дому Футог изложени су били штрикани и хеклани радови, као и слике портрета и групно осликане флаше и тегле. У Дому Лиман преовлађивали су сликарски радови рађени техником уље на платну кориснице Пирошке Урбанчик, али и заједнички декупаж радови корисника. Прелепи радови Дома Ново насеље били су тематски осмишљени. Тема њихове изложбе била је: „ Војводина и њена плодна равница“. Вредне руке наших корисника, уз помоћ и стручно вођење радних терапеута, створиле су права, вредна уметничка дела.

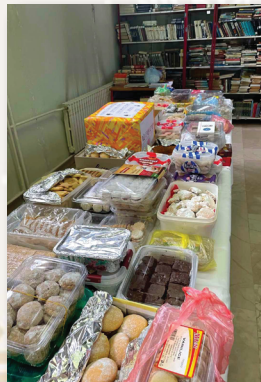
Отварање изложби обогатили су културно-уметнички програми у ком је учествовала хорска секција домова, песници из домова, Музичка група „Fantastik boys“ на челу са чувеним професором Флоријаном Балажом, вртић „Школигрица“ и Музичка школа „Исидор Бајић“. Изложбу Дома Ново насеље увеличале су и представнице Кола српских сестара Епархије бачке.

Хуманитарна активност клубова „Бакин колач“

У Клубу „Ново насеље“, двадесет и шестог октобра, организована је традиционална активност „Бакин колач“, која негује љубав и заједништво кроз промовисање и дегустацију слаткиша, које су баке спремале. Ова активност спаја најмлађе суграђане из Дечијег села „Др Милорад Павловић“ и најстарије чланове клубова за стара и одрасла лица, тј. оне који тек треба да уплове у овај свет и оне које им својим искуствима могу помоћи да што боље разумеју тај свет. У оквиру ове активности, чланице клубова добијају материјал за прављење колача од Геронтолошког центра

„Нови Сад“, а оне, потом, направљене колаче поклањају деци. Деца им, заузврат, дарују леп културно-забавни програм, након чега сви заједно уживају у дружењу и у музици. „Бакин колач“ временом је постао синоним не само за слаткиш, већ и за љубав, топлину и доброту.

Концерт хора ГЦ „Нови Сад“

У октобру месецу, у Дому Футог одржан је једночасовни концерт чланова хора Дома Лиман, који води организаторка промотивних активности Ружица Вукић Рајић. Хор је наступио у клавирској пратњи Милана Чичакина, професионалног музичара. Хор је основан у изолацијском периоду током епидемије вируса Короне како би ублажио и улепшао дане корисницима у затвореном простору. Због великог интересовања корисника, пробе хора су настављене и након епидемије. Хор се временом омасовио и све више почео да има јавне наступе. Тако је одржан и први концерт хора у Дому Футог где је гошћа изненађења била психолог Ања Михајловић, која се, такође, професионално бави музиком. Концерт је завршен заједничким певањем корисника Дома Лиман и Дома Футог и награђен је великим аплаузом.

Културно-уметнички програми домова током манифестације

У октобру месецу организовани су бројни културно-уметнички програми у оквиру Манифестације „Сунчана јесен живота“. Програми су били намењени корисницима сва три дома, Дневног боравка за одрасла и старија лица и Прихватилишта за одрасла и старија лица, а припремила их је и реализовала организаторка промотивних активности Ружица Вукић Рајић. Хуманитарни, бесплатни, разноврсни концерти и наступи квалитетних, врсних музичара обрадовали су кориснике услуга Геронтолошког центра „Нови Сад“. Током октобра месеца, корисници су имали прилику да уживају у концерту Културног центра „Футог“, Музичке групе „Fantastic boys“, Музичке школе

„Исидор Бајић“, фолклорне и хорске секције клубова за одрасла и стара лица, Хора „Исон“ Удружења „Вера, Љубав, Нада“ и у заједничком наступу хора Дома Ново насеље и хора Вртића „Школигрица“. Геронтолошки центар „Нови Сад“ захваљује се хуманим сарадницима, који, већ, годинама својим бесплатним концертима побољшавају квалитет живота корисника и чине им дан богатијим и занимљивијим.

Спортско-рекреативне активности домова током манифестације

У октобру месецу организована су разноврсна спортска такмичења у оквиру Манифестације „Сунчана јесен живота“. Такмичења су припремили радни терапеути и радни инструктори домова. Ове године, већина такмичења су била међудомског карактера, тако да су корисници домова имали прилику да се међусобно надметају и покажу свој спортски дух. У Дому Лиман организован је Спортски дан у ком су се корисници такмичили у пикаду и у бацању плочица, а надметали су се и у Квизу „Слагалица“. У Дому Ново насеље корисници су имали прилику да покажу ко је бољи у шаху, док су се у Дому Футог такмичили у друштвеним играма, у Бингу и у Квизу „Квискотака“. Такође, у Дому „Футог“ организовано је и занимљиво крос такмичење, које је пропратила и екипа емисије „Додати живот годинама“ Радио-телевизије Војводина.

ГЦ „Нови Сад“ учествовао на ликовној колонији Дома Чуруг

Двадесет и седмог септембра Геронтолошки центар „Нови Сад“ узео је учешће на ликовној колонији Дома Чуруг. Љубазни домаћини из Дома Чуруг традиционално су нас дочекали у прелепом амбијенту поред реке Тисе. Спој природе и уметности показало се да врло позитивно делује на психичко стање корисника, као и на побољшање когнитивних способности. Овог пута, корисници Дома Футог и Дома Лиман имали су прилику да покажу своје сликарско умеће. Поред корисника, своју љубав према сликарству и запажен таленат показала је и руководилац РЈ Дом Футог Анђела Костић.

Посета Геронтолошком клубу у Зрењанину

Чланови Клуба „Коста Шокица“ посетили су побратимљени Геронтолошки клуб Зрењанин. Ишли су у пратњи стручних сарадника на услугама у заједници Бранкице Кресић и Сенке Плавшић. Домаћини су их пријатељски дочекали и после послужења и размена искустава о раду клубова, домаћини су повели госте у обилазак Зрењанина. Посетили су центар Зрењанина, обишли старе зграде, Општину, цркве, Суд, мостове, споменик краљу Петру и Градску башту. Пријатно дружење, након шетње, настављено је у сали клуба уз музику и плес.

Потом су се, још једном, одазвали позиву клуба из Зрењанина и присуствовали су клупској слави Мала Госпојина. Овог пута, прилику да обиђу зрењанински клуб имале су чланице Клуба „Иво Андрић“. Растали су се уз песму, која их је пратила све до аутобуса и уз договор да ће се и у будуће наставити ова дивна сарадња.

Изложба „Бундева у сласт“

Крајем новембра месеца, у Клубу „Пролеће“ одржана је изложба зимнице и јесењих плодова, под називом „ Бундева у сласт“. Изложбу су припремиле вредне и креативне жене из клуба. Поред изложбе организовано је и такмичење у прављењу колача, пите и сока од бундеве. Трочлани жири имао је тежак задатак да изабере најбоље такмичаре и да им подели признања и награде. Након такмичарског дела наступила је музичка тамбурашка група КУД-а „ Бриле“ из Беочина, која је увеселила и улепшала атмосферу јесење изложбе. Такође, и песници из клубова имали су прилику да учествују у програмском делу и покажу окупљеним гостима своје писано умеће.

Служба заједничких послова

Геронтолошки центар „Нови Сад“ организационо је подељен у 8. радних јединица и 8. служби. У претходним бројевима представили смо услуге, које пружа Геронтолошки центар „Нови Сад“. У наредним бројевима упознаћемо вас са службама, које функционишу у оквиру установе, а то су: Служба комерцијале, економско-финансијска служба, Служба вешераја, Служба здравствене заштите, Служба безбедности и здравља на раду и против пожарне заштите, Служба одржавања, Служба правно-административних послова, и Служба заједничких послова.

Стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања

Службу заједничких послова чине запослени на следећим радним местима: помоћник директора, интерни ревизор, организатор промотивних активности, психолог, технички секретар и стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања.

Посао стручног радника на пословима планирања, развоја и извештавања обавља Наташа Дрча, дипломирани педагог. По систематизацији за ово радно место потребно је високо образовање (области психолошке, педагошке, андрагошке, или социјални рад). Такође, потребно је знање рада на рачунару и истраживачка знања и вештине.

У домен посла, који обавља поменути стручни радник спада следеће:

- учествује у изради планова и програма стручног усавршавања;
- процењује потребе за новим услугама и иницира њихов развој у унапређење постојећих услуга на локалном нивоу;
- комуницира са спољним сарадницима установе;
- припрема и обрађује податке и материјал потребан за израду годишњих и других извештаја о раду установа;
- учествује у изради и реализацији обука за запослене;
- организује различите облике стручног усавршавања појединих категорија запослених у установи ради добијања стручних сертификата, односно лиценци за рад, која се организују у установи и ван установе;
- сачињава одлуке по одобреним захтевима о упућивању на семинаре, саветовања (доставља документацију за уплаћивање котизације и других трошкова, доставља доказе о уплати организатору семинара, пријављује учеснике семинара и др.);
- прати трендове и предлаже мере за унапређивање стручног оспособљавања запослених;
- планира, развија и организује програме и пројекте у којима учествује установа;
- координира израду пројектног предлога и развија циљ, очекиване резултате, утицај и друга питања везана за пројектни предлог;
- планира буџет пројекта;
- прати информације о конкурсима за пројекте;
- води евиденцију о реализованим и актуелним пројектима;
- води евиденцију и документацију оспособљавања запослених.

За свој рад, као и сви запослени у Служби заједничких послова, одговара директору.

Изјаву дао: дипл. инж. Светислав Шороња, корисник Дома Ново насеље

Како се Ђурђевдан славио у Срему у времену комунизма

Ђурђевдан је хришћански и народни празник, који се прославља 6. маја по новом календару, или 23. априла по старом. Црква на овај дан обележава погубљење Светог Георгија, које се десило 23. априла 303. године. Још средином 19. века записано је да Свети Георгије има веома специфичан и снажан култ код Срба као ослободилац заробљених, заштитник сиромашних, лекар болесних, борац против царева, победник и великомученик. Ову славу обележавају и православци и католици, али и муслимани. По броју свечара, Ђурђевдан је на другом месту у Србији, а на трећем у Срему.

У времену комунистичке идеологије маргинализовале су се крсне славе. Ипак, иако је било забрањено, многе породице никад нису престале да обележавају своју крсну славу. Славили су тајно, проналазећи разне начине да некажњено прославе овај верски обичај. Неке породице су, под изговором да славе рођендан, заправо обележавале славу. Посебно је члановима партије било забрањено да обележавају Божић, Ускрс и славу, као и да се крсте у цркви.

Међутим, иако потиснуте, традиција и вера су преживеле комунизам и то захваљујући сналажљивости народа. Један од таквих примера је и село Чортановци, у Срему. Мештани села су се досетили како да испоштују налог комунистичке партије, али и да уједно обележе велику славу Ђурђевдан. Ђурђевдан је празник са јако пуно обичаја везаних за њега, и магијских радњи за заштиту, здравље и плодност, које се тог дана обављају. Обичаји и веровања српског народа везана за Ђурђевдан су у народу свакако постојали и пре него што је примио хришћанство. Свети Ђорђе је својим празником заузео место старог српског божанства плодности Јарила и његовог празника. Обичаји се поприлично разликују зависно од краја у коме се празник обележава. Оно што је јединствено је „Ђурђевдански уранак“ - плетење венаца од биља, умивање биљем и обредно купање у реци. У Срему, уз добро расположење и неизоставне трубаче одлази се на реку како би обредним купањем и брањем биља по веровању отерали зле силе. Ипак, Сремци нису могли овако да светкују у времену комунизма, па су мало изменили поменути обичај у циљу да сачувају крсну славу. Досетили су се и на радничком савету, у Чортановцима, ЈУГОРАС 1940. године прогласили су 6. мај за празник рада. Тако се Ђурђевдан, ипак, славио само под другим именом. Надмудривши

комунисте постигли су да, уједно, поштују и наредбе комунистичког руководства, али и да одрже верске обичаје. На исти начин су и радници фабрике „Бата“, у Борову још 1933. године Празник рада обележавали 6. маја.

Полагање венаца палим борцима у селу Чортановци поводом партизанске славе, 6.06.1964.

Разговор водила:
Ружица Вукић Рајић

Аутор текста: др Биљана Глишић Угрица,
специјалиста психијатрије и руководилац Службе здравствене заштите

Немедикаментозно лечење деменције

Деменција је стечено, постојано стање глобалног опадања постојећих функција. Деменција може настати у било којој животној доби, али првенствено погађа старије (око 5% од 65-74. године живота и 40% старијих од 84. године). У свету има око 50. милиона оболелих од деменције, а сматра се да је само половина дијагностикована, а да је још мањи број адекватно лечен. Процењује се да се у нашој земљи тај број креће између 140.000 до 200.000 људи.

Деменција се може поделити на неколико начина : етиологијски (дегенеративне и недегенеративне), неуропсихолошка класификација (кортикалне, субкортикалне и кортико – субкортикалне), реверзибилне и иреверзибилне деменције.

Главне врсте су Алцхајмерова деменција, васкуларна деменција, деменција Левијевих тела, фронтотемпорална деменција. Постоје и други поремећаји који су повезани са деменцијом, као што су Паркинсонова болест, Хунтингтонова хореа, прогресивна супрануклеарна парализа, неуросифилис. Заправо било који поремећај може погоршати когнитивно оштећење код болесника са деменцијом. Такође промене са когницијом настају са старењем, али оне не представљају деменцију. Ту је од изузетне важности направити дистинкцију, односно класификовати деменцију у односу на старење, као физиолошки процес, или, пак, у односу на неки психијатријски поремећај, као што је депресија.

Често се депресија и деменција паралелно развијају и зато је потребно потражити стручну помоћ, односно преглед лекара специјалисте, психијатра или неуролога.

Осим поремећаја когниције у деменцији се развијају промене личности и промене понашања. Свеукупно наведене промене доводе до поремећаја у општој функционалности када је потребан надзор над болесником и када је потребно лечење.

Немедикаментозно лечење

Лечење болесника оболелих од деменције је потребно започети што раније, како би се дужо одржало постојеће стање и спречио настанак компликација. Деменција јесте прогресивна болест, али брзина прогресије је индивидуална и зависи од узрока.

Најпре би требало таквом болеснику омогућити безбедно окружење (раван простор због евентуалних падова, удаљити уређаје који могу довести до незгода), увести рутину у свакодневним активностима, као и време узимања оброка и терапије. Соба би требало да буде осветљена и да садржи сензорне стимулансе, радио, телевизију, ноћно осветљење да би се сачувала оријентација и усмерила пажња. У томе помаже постављање на видним местима великих календара и сатова. Све промене у окружењу укључујући простор, или људе захтевају извесно време у прилагођавању. Уколико су промене неопходне, потребно је припремити болесника на њих благим приступом и једноставним образложењем како би се избегле стресне реакције и на тај начин погоршање симптома болести. Такође је од изузетне важности одржавати благу физичку активност којом се умањује немир, побољшава равнотежа и одржава кардиоваскуларни тонус. Вежбе су благородне и за боље спавање. За одржавање конверзацијских и интерперсоналних вештина потребно је поткрепљивати социјализацију, што више групних активности, па и групне терапије. Разни психолошки методи као што је групна терапија, односно присећање, међусобна комуникација дужо подражава социјалну интелигенцију.

Све активности би требале бити пријатне, стимулишуће, док је потребно избегавати превелику потребу за одлукама, или превише изазова што може довести до извесне несигурности и узнемирености.

У склопу немедикаментозног приступа у лечењу деменције изузетно је важна подршка неговатељима оболелих од деменције. Ту најпре спада едукација чланова породице о току и прогнози болести, психоедукација о симптомима болести што доприноси разумевању болесника, његових потреба, начина опхођења и збрињавања, односно суочавања са дијагнозом оболелог члана породице. Неговатељи, чланови породице треба да науче да са њима комуницирају на емотивном нивоу и тако препознају њихове потребе. Оболеле особе због ослабљене контроле емоција имају честе поремећаје понашања, халуцинације, испољавају не тако ретко и агресију усмерену ка себи, или околини. О 90% оболелих код нас брине члан породице, те је процена да уз сваку дементну особу пати још 3. до 4. особе (породица).

Наважније је као и код свих болести утицати на превенцију деменције, која се састоји у здравом начину живота, укључујући умерену физичку активност, здраву исхрану и одржавање друштвених контаката, што свакако смањује шансе за развој деменције, али и других хроничних болести.

Аутор текста: ПЕРСИДА МАЛУЦКОВ, ликовни педагог у пензији

Сећање на добре људе (професор Ђорђе Табаковић и Јован Солдатовић) I део

Била сам послератно дете у времену кад је завладала глад и несташица. И у свим тим тешким тренуцима завршила сам основну школу и уписала студије на сликарском одсеку Више педагошке школе у Новом Саду. Студије ми нису тешко падале, али јесу услови под којима смо студирали. Све је недостајало и хартија и боје и сав прибор за рад. Сналазили смо се сами како смо умели. Било је и воље и жеље да се нешто научи и створи. Тада су у помоћ прискочили професори, којих се данас са поносом сећам. Били су то млади људи пуни знања, воље, жеље да помогну нама знањем, али и бескрајним стрпљењем. Хтели су студенте не само да науче, већ и да оспособе за живот.

Сећам се добро да је најстарији од професора био архитекта Ђорђе Табаковић. Он је предавао историју уметности, а као архитекта и орнаментуку и калиграфију. Нисмо могли да их котирамо, па је одабране орнаменте цртао на табли, а ми смо их прецртавали. И онда су настала дела. Током рада губила се оригинална лепота, али ми смо гледајући своје радове мислили да смо успели. Наши цртани радови, по завршетку, качени су на зид и тек тада смо могли да видимо докле смо стигли и да ће проћи још много часова док не будемо могли да се дивимо оном што смо створили.

Часови историје уметности код професора Табаковића били су другачији од часова орнаментике. Професор нам је показивао слике и објашњавао црте, време и праваца у уметности. Нисмо записивали што нам је показивао, јер он то и није ни тражио. Међутим, онда је настала невоља. Били смо млади и пуни себе да ћемо успети, а касније смо тек схватили стварност и да се појмови гомилају. Са професором Табаковићем пропутовали смо лепоте, које нам је Грчка давала. Остало ми је урезано у сећању како нам је објашњавао статуу Милоске Венере. Учио нас је да гледамо пажљиво свет око себе и памтимо виђено. А најбитније што нас је научио је да мислимо и студиозно завршавамо све ствари у животу. По томе ћу га највише памтити и на томе сам му највише захвална.

Код професора Јована Солдатовића имали смо по 5. часова спојених. Увек је био велики ред за његове часове, без обзира на његов принцип у раду, на велике захтеве које је имао према нама. Заговарао је ред, а водила га је жеља да схватимо све практично, својом руком, што је било изузетно тешко за нас. Професор је на почетку детаљно објашњавао како да радимо, а следеће недеље је тражио да то применимо. Сећам се како је шетао између клупа у белој кошуљи, благо засуканих рукава и како је волео, по три пута, да понавља нешто како би ми што боље запамтили. Тражио је од нас да не излазимо након часова, већ да останемо да радимо док не завршимо започето дело, али су нас напоље мамиле песме Битлса са Трга слободе.

Професор је имао две фазе у предавању и другу смо много боље схватили. У првој фази владао је анималан свет (статуе и кипови СРНЕ и ЛАНА). У другој фази промовисао је огромне статуе човека и људи, као омаж рату и страдању човека. Професор Солдатовић водио нас је и у Београд и тамо нам је заказивао сусрете са сликарима и вајарима у њиховим атељеима. На крају дана водио нас је у позориште. Гледали смо оперу „Кнез Игор“ са пете галерије, коју нам је резервисао позоришни радник за једну Кики бомбону, која је тада била омиљена свима. Све то заједно, и сцена и декори и музика и дивни глас Мирослава Чангаловића био је више него доживљај за нас студенте, који се не заборавља.

Директор Школе „Васа Стајић“ наручио је бисту Васе Стајића, коју је направио професор Солдатовић и она и данас краси простор поменуте школе.

Неизмерно сам поносна што сам имала част да учим од овако великих и признатих уметника, као што су професор Ђорђе Табаковић и Јован Солдатовић. Међутим, има још великана, које сам упознала и о којима ћу вам нешто више рећи у наредном броју.

Аутор текста: Василија Чопик,
корисница Дома Лиман

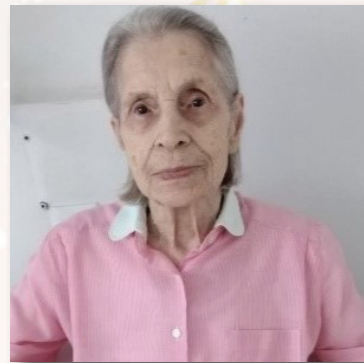
Наше неговатељице

У стационар сам дошла по својој жељи, десетог јула ове године. Тек сада видим колико значи неговатељица нама и колико имају обавеза и у току дана и у току ноћи. Оне су нама као мајке тек рођеном детету. Купају нас, облаче нам пелене, а многе и хране. Превијање и мењање пелена раде више пута у току дана, а тако исто и преко ноћи, а ту је и дежурство ако треба помоћ од медицинског особља. То је тежак посао, али и хуман посао за који треба стрпљивост. У собу улазе тихо, насмејане и желе да сваког од нас расположе и помилују по лицу и глави. Поред редовног рада, неговатељице имају и обавезу три пута на дан да иду у кухињу по храну и да је доносе корисницима стационара на сто, поред кревета. И то раде са великом пажњом, јер не једе свако исту храну, неко има преписану специјалну, дијеталну исхрану. Након јела скупљају посуђе и враћају га у кухињу.

Приликом купања у купатилу долазе колицима по нас. Док једна неговатељица купа корисника, друга мења његову постељину и припрема следећег за купање. После купања нас бришу, док нам фризерке суше косу. Ако се деси да нема довољно неговатељица током периода годишњих одмора, или непредвиђених боловања, онда помаже медицинско особље.

Када гледам шта све неговатељице раде и какав им је тежак посао упитам се одакле је та снага у њима. Оне су насмејане и после купања и док нам деле ручак и кад им је најтеже.

Због свега набројаног желим да им кажем једно велико ХВАЛА!

КАТИЦА БАБИЋ-ЦИЦА,
чланица литерарне секције клубова
„Љубитељи лепе речи“.
Објавила је збирку поезије
„С оне стране душе“, 2014. године
и посветила ју је ћерки Маји.

Очај

Угасићу те својом мудрошћу.
Убићу те својом добротом.
Пркосићу ти својом искреношћу.
Понизићу те својом љубављу.
Посрамићу те својом верношћу.
Насамарићу те својим умећем.
Разбеснећу те својом смиреношћу.
Ражалостићеш се над својом немоћи.
Патићеш и у сну и на јави.
Тражићеш у себи разлог прави
зашто без мене не можеш.
Будићеш се мокар у зноју,
а дан ће ти бити ко година.
Изгледаћеш тужан и јадан,
поново за мном жељан и гладан.
Чак иако признати не будеш хтео,
срушиће ти се живот цео
кад схватиш да пао си у очај без дна.
Преслушај у себи обећања сва.
И ако у беснилу вид ти је кратак,
исход овај знам да ниси пожелео.

ДУШАНКА КНЕЖЕВИЋ
професор српске
књижевности и језика
у пензији;
дугогодишња председница
литерарне секције клубова
„Љубитељи лепе речи“

Здравица

Кад године прођу
и јесен живота стигне
сабирамо шта нам се догодило,
шта смо желели, а нисмо остварили,
хтели, а не успели.

Рачуница дуга, краја јој нема.
Време што прође, само траг остави.
О будућности сањамо,
маштом је плетемо,
за садашњи тренутак живимо.
Мислима и скромним жељама владамо.

Да буде мира, здравља и весеља!
Лепа реч и дружење да нас спаја!
Добра воља и нада не оставља!

Да трпезе увек буду пуне,
срца чиста!
Радам до здравља
стићи се мора.
На лицу увек осмех да блиста.

Рука у руци, музике звук
снагу нам даје.
Коло се шири, осмех на лицу...
Веселе нек траје, милина је.

Дигнимо чаше, у здравље наше.
Певајмо, играјмо,
нек весело нам буде.

Позне године нам прилику дају
и још лепоту живота нуде!

ИВАН БУКИНАЦ

члан литераране секције клубова
„Љубитељи лепе речи“

Танго младости

Молим вас, не дирајте ми
мој део неба.

Хтео бих још мало да се
поиграм са њиме.

Јутрос сам гледао Дунав
са обале и причао му.

Дуго се нисмо видели,
уствари, он је остао исти-
супротно од мене,
увек као некада млад.

Дани и ноћи су се огледали
на његовим таласима и причали
му успаванку, а он би наставио
по своме, увек у лаганом ритму.
Остао бих ја још дуго да целивам
тај бисер равнице ове
што ме носи.

Али срце и очи нису издржале
и биле спремне на тај последњи
танго моје младости.

МАРИЈА ШИМОЏИ

чланица литерарне секције клубова „Љубитељи
лепе речи“; добитница специјалног признања
на овогодишњем Поетском конкурс
Геронтолошког центра „Београд“; освојила две
друге награде (у категорији поезије и прозе)
на књижевном конкурс друге Олимпијаде
пензионера Војводине.

Не дам ти да одеш

Навикла сам да сва пролећа
почињу са тобом,
да рекама и правац одредиш.
У јутрима, навикла сам
да ме буди твоја песма.

Знам да сваки почетак
има и свој крај,
а ипак не дам ти да одеш.
Ту, у песку закопаћу те,
као своју највећу тајну.

Недам да избледиш
са старих фотографија,
угасиш као догорела свећа,
избришеш са кишом траг
свог постојања.

До звезда ћу те пратити,
до бескраја тражити, у сивим јутрима
просипаћу песме низ реку,
не би ли те нашле и вратиле.

Недам ти да одеш,
јер си живот мога живота.

МИЛИЦА АРСИЋ

корисница Дома Ново насеље

Волим што овде у дому имам свој кутак, свој апартман, који је удобан и који сам прилагодила својој жељи. Ту ми је пријатно, нико ме не узнемирава. Проводим време како желим, дружим се с ким желим. У дому посећујем психолошке радионице једном недељно. Теме су занимљиве, поучне. На жалост, због слабог вида не могу да идем у радну терапију, али зато посећујем све културно-уметничке програме, који се у дому организују. Ништа овде не бих мењала, само нек остане овако. Можда би једино могла да се направи мало селекција када се корисници смештају у одељења, собе. Треба гледати да су интелектуално слични.

МИЛИНА ШИРКА

корисница Дома Лиман

Чим сам дошла у дом, у јуну месецу и ушла у овај апартман била сам јако задовољна. сам се осећала као да сам код куће. Ни један дан се нисам покајала што сам дошла. Све је овде на свом месту. Дружим се са комшиницом Станом, посећујемо се, причамо. Идемо на пробе хора у дому и волим да певам, а посећујем и културне програме у дому. Оља из радне терапије ме је звала да правим ручне радове, цвеће, али ја то не знам и не могу руке најбоље да користим. Овде су сви према мени љубазни и баш ми се све свиђа.

МИШО КАЧАВЕНДА

корисник Дома Футог

Годину и седам месеци сам овде, у дому. Добро се осећам, адаптирао сам се. Радим у радној терапији, плетем шалове на дрвеном разбоју, тарици, коју сам сам направио. Поклањам радове и пријатељима, комшијама. Сваки дан шетам по 4. километара ујутру. Супер се осећам! Шетам у дворишту дома, од капије до капије, између зграда и због тога се одлично осећам. Решио сам тиме проблеме са притиском. Све што треба за радну терапију радим. Мало учествујем и на спортским такмичењима, као што је крос. Посећујем концерте, који су организовани у дому и дружења уз музику. Са свима се лепо слажем и са запосленима и са пензионерима. Немам никаквих проблема у дому, задовољан сам свим услугама.

СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ ДОМОВА

